

Anemije so prav goto se pri svojem delu srečuj postelji kakor tudi tisti, službi. V tej zadnji pano jejo medicinske sestre na in pravočasno svetovati sestra vedeti, da ponovn organov človeškega tele organa, temveč tudi s st potrebno, da zdravimo ar zdravilnega preparata itd prispeva, da bo manj tako imenovanin zavozeim primerov anemij, in s pravilnim nastopom dostikrat pripomore k pravočasnemu zdravljenju, kar znatno skrajša delovno nesposobnost prizadetih.

zni. Z bolniki anemiki . Tako oni ob bolniški cinsko — preventivni nas močno udejestvu- anemij dobro poznati pr. mora medicinska i krvavitev iz drugih na obolenost tistega pojasnjovati, zakaj je omeni pravilna izbira rej lahko v mnogočem

Tako more pri zdravljenju anemičnih bolnikov prispevati svoj delež tudi medicinska sestra na terenu.

Dve važni živčni obolenji

Dr. Janko Kostnapfel

Nevroze

Nevroze — oziroma psihonevroze, če so v večji meri izražene duševne motnje — so tiste živčne bolezni, pri katerih se pojavi kar cela kopica bolezenskih znakov, vendar pa na samih organih ni mogoče ugotoviti bolj grobih sprememb. Zato prištevajo nevroze v tako zvana funkcionalna obolenja, za razliko od tistih bolezni, ki jih imenujemo organske. Vendar pa tudi pri nevrozah nastopijo določene mikrostrukturalne in biokemične spremembe v živčevju in v ostalih sistemih. Zato bi bilo bolj umestno govoriti o tem, koliko je pri enem ali drugem obolenju organskih in koliko funkcionalnih bolezenskih znakov, ne pa o tem, če je podlaga obolenja organska ali ni.

Pri nevrozah gre torej za bolezenske pojave v telesnem in duševnem območju. Pokažejo se pogosto pri ljudeh s posebno nagnjenostjo k tej bolezni velikokrat šele kot posledica neobičajnih doživljanj in duševnih konfliktov ali pa kot reakcija posameznih funkcionalno manjvrednih organov.

Zunanji vplivi profesionalnega in socialnega okolja, težave in neprilike v življenjski borbi, telesne in duševne poškodbe, infekcije, različne zastrupitve itd., pa tudi nekateri notranji faktorji, predvsem motnje v hormonalnem aparatu in v avtonomnem živčnem sistemu, morejo pri bolj dovzetnih ljudeh izzvati posebne nevrotične težave. Ti simptomi so zelo pestri, včasih izpremenljivi in muhasti. Večinoma so začasni, a se spet in spet pojavijo. Pri nekaterih stanjih pa so tudi bolj obstojni.

S povsem praktičnega stališča bi mogli v skupino nevroz prištevati tele bolezenske oblike:

Nevrastenijo, za katero bi rekli po domače — živčna oslabeledost.

Pri njej se pojavijo torej telesni in duševni bolezenski znaki. Samo nekaj teh: bolečine in različni neprijetni občutki po telesu (n. pr. otrplost, občutek mraza in vročine, občutek nekakšnega pretakanja, srbenje, občutek, da se po človeku sprehajajo mravlje itd.), preobčutljivost slušnega in vidnega živca (žvenket v ušesih, vrtoglavica, bliskavica itd.), znojenje telesa in še mnogi drugi. Tudi s strani organov se pojavijo neprijetni bolezenski znaki: bolečina pri srcu, zbadanje, hitro utripanje, otežkočeno dihanje, motnje prebave, spolnih funkcij itd. Sopotnik takšnega stanja je slabo razpoloženje, nespečnost, izmučenost, nesposobnost za delo in še druge težave.

Kot drugo bolezensko obliko bi lahko navedli histerijo z njenimi najrazličnejšimi bolezenskimi znaki.

Nadalje prisilne nevroze in nevroze strahu.

Pri teh se n. pr. pojavijo misli vsiljivke, ki se jih bolnik ne more otresti in postane njih suženj. Ali pa nastopi nepremagljivi strah pred določeno nalogo ali okoljem.

Omenili bi še tzv. koordinacijske nevroze. Med te sodijo tudi one, ki nastopijo pri osebah v določenem poklicu — profesionalne nevroze. Zelo znan je n. pr. krč pri pisanju.

Končno bi navedli še tiste nevroze, ki nastopijo po telesnih poškodbah in hujših duševnih pretresih.

Iz tega kratkega pregleda je menda slutiti obširnost, pa tudi važnost poglavja o nevrozah.

Povsem izreden problem so postale nevroze prav v današnjem času, ko se odvija življenje s takšnim tempom in duševnimi pretresi, kakršnega človek — kot osebnost doslej ni bil vajen.

Zategadelj bi bilo potrebno v mnogo večji meri izvajati predvsem tiste preventivne ukrepe, ki morejo znižati stalno naraščajoče število nevrotikov in omiliti njih bolezenske znake.

Multipla skleroza

Multipla skleroza je posebna živčna bolezen, pri kateri se pojavi tudi ohromelost mišic.

Po različnih statistikah oboleva za to boleznijo 5,5 do 11,4 procentov vseh zdravljenih živčnih bolnikov. Multipla skleroza nastopa pretežno med 20. in 40. letom in prizadene oba spola enako. Zelo pogosto obolevajo delavci in poljedelci.

Mnogi imajo za vzrok te bolezni različne mikroorganizme, tudi bakterije in viruse. Vendar pa je pravi povzročitelj te neprijetne bolezni za zdaj še neznan.

Pri multipli sklerozni se pojavijo sklerotična žarišča, ki so brez pravega reda razmetana po vsem centralnem živčnem sistemu. Zaradi tega je bolezenska slika lahko zelo pestra in more oponašati različne živčne bolezni. Njena spoznava pa postane tako včasih zelo otežkočena.

Vendarle pokaže bolezen večkrat tudi svoje več ali manj značilne bolezenske znake. Med te sodijo tudi nekateri očesni pojavi, težave pri govoru in določene motnje pri gibanju.

Posebno v zadnjih desetletjih se opaža, da v bolezenski sliki prevladuje delna ohromelost spodnjih okončin in zatorej tudi otežkočena hoja.

V začetku bolezni se pacienti tožijo nad tem, da se pri hoji hitro izmučijo in da jim klecajo noge, bodisi ena sama ali tudi obe.

Poleg že navedenih težav pa lahko nastopijo še druge okvare možganskih živcev, pojavijo se motnje pri izpraznjevanju mehurja in črevesa, izpremene se refleksi. Tudi v duševnosti nastopijo spremembe.

Laboratorijski izvidi pokažejo nekatere posebnosti.

Za multiplo sklerozo je značilen počasen začetek in potek bolezni, medčasno poslabšanje, pa spet poboljšanje bolezenske slike ter razmetanost sklerotičnih žarišč po vsem centralnem živčnem sistemu.

Bolezen nastopa v lažji in hujši obliki. Pri resnejšem poteku prevladajo obširne ohromelosti.

Multipla sklerozo traja nekaj let ali celo desetletij. Popolne ozdravitve za zdaj še ni bilo ugotoviti. Kljub hudim okvaram centralnega živčnega sistema pa je splošno stanje bolnika vendarle še kar dobro.

Zdi se, da poteka bolezen huje pri ženskah kot pri moških.

Zaradi slabega poznavanja nastanka bolezni je včasih zdravljenje manj uspešno. Večkrat pa vendarle koristijo nekatera zdravila, dieta in fizikalno zdravljenje.

Poročilo o življenjskih usodah 500 alkoholikov

Nedavno tega je ameriški psihiater S. Lemere po smrti pet sto alkoholikov nadrobneje raziskal njihovo življenje. V prvi vrsti je hotel ugotoviti, koliko pivcev umrje zaradi svoje strasti in kakšni vplivi privedejo pivca, da pitje omeji ali povsem opusti.

Preiskave tega psihiatra so dognale, da se je »do smrti napilo« 28% alkoholikov, 10% jih je moglo svojo pivsko strast deloma obvladati 29% jih je v enaki meri pilo do smrti, 22% jih je zaradi kakšne hujše bolezni prenehalo piti,

11% pa jih ni več pilo iz drugih vzrokov. Nadaljnje raziskavanje teh 11% je pokazalo, da je samo 7% alkoholikov opustilo pitje iz lastne trdne volje. Omembe vredna je tudi ugotovitev, da je 8% »spreobrnjenec« po večletni abstinenci začelo zopet piti. To dejstvo nam hkrati pove, kako negotova je presoja uspehov pri alkoholikih.

Povprečna starost alkoholikov je bila 52 let, 16 jih je dočakalo celo 75 let in več, 12% alkoholikov pa je umrlo pri 40 letih ali poprej.

M. K.

Plavanje na dolge proge

Dva športna zdravnika (Pugh in Edholm) sta nedavno tega preiskala 18 plavčev, ki so tekmovali pri plavanju čez Rokavski preliv. Ti plavači so bili 12 do 18 ur v morju, ki je imelo samo 16° C.

Pri tem jim je padla telesna temperatura v rektumu na 34,4 do 35,5° C. Na srečo so bili vsi ti plavači precej dobro rejeni, zaradi česar so očitno bolje prenašali mraz. Eden od njih je lahko nepremično sedel celo uro v vodi, ki je imela 16° C, ne da bi čutil kakšno neugodje. Med tekmovalcem so ti tekmo-

valci na uro in na m² površine porabili po 310 do 350 kalorij. Takšni trenirani »rokavčani« zgubijo mnogo manj telesne toplote kot povprečni plavalci, znižano temperaturo pa laže prenašajo, ker je prevod toplote pri njih za 50% manjši, toplotna izolacija pa dvakrat boljša kot pri navadnih plavalcih. Tem tekmovalcem se čez nekaj časa stanje nekako umiri (»stable state«) in oddajajo tedaj pri plavanju v mrzli vodi samo še toliko toplote, kolikor je producirajo.

M. K.